

організація. Коэффициенти цієї групи використовують грошовий потік в порівнянні з іншими показателями компанії і дають користувачам ще один погляд на ефективність діяльності економічного суб'єкта і його на фінансове становище.

Таким чином, фінансове становище організації визначається на основі даних бухгалтерської звітності. Фінансовий аналіз по даним звітності використовує різні методи: горизонтальний, вертикальний і коефіцієнтний.

Результати проведеного аналізу, в першу чергу, використовуються керівним ланкою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, направлених на покращення економічної діяльності організації

Список використаної літератури: 1. О бухгалтерском учете и отчетности: Закон Респ. Беларусь, 12 июля 2013 г., № 57-З: принят Палатой представителей 26 июня 2013 г.: одобр. Советом Респ. 28 июня 2013 г. *Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь*. 06.06.2015. 2/2266. 2. Об утверждении Национального стандарта бухгалтерского учета и отчетности «Индивидуальная бухгалтерская отчетность»: Постановление М-ва финансов Респ. Беларусь, 12 декабря 2016 г., № 104. *Национальный реестр правовых актов Респ. Беларусь*. 30.12.2016 г. № 8/31602. 3. Об утверждении Инструкции о порядке расчета коэффициентов платежеспособности и проведения анализа финансового состояния и платежеспособности субъектов хозяйствования: Постановление М-ва финансов Респ. Беларусь, М-ва экономики Респ. Беларусь 27 декабря 2011 г. № 140/206. *Национальный реестр правовых актов Респ. Беларусь*. 2012 г. № 11. 8/24675.

УДК 657.1

В. П. Онищенко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку і оподаткування

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ТИПИ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ЦІЛЕЙ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Ключові слова: класифікація, мале підприємство, чистий дохід, фінансова звітність.

Нові зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996 (далі – Закон про бухоблік) [1] містяться в Законі від 05.10.2017 р. № 2164 [2], який уже опублікований. Вони викликані адаптацією законодавства до вимог МСФЗ, а також до Директиви 2013/34/ЄС Європейського парламенту і ради від 26.06.2013 р. про щорічну фінансову звітність [3]. З цієї Директиви і прийшла до нас нова класифікація підприємств.

Зміни набувають чинності з 01.01.2018 р. Це значить, що скласти фінансову звітність за 2017 р. треба ще за старими правилами. Нову ж класифікацію треба застосувати лише починаючи зі звітних періодів 2018 р.

Вимоги щодо дат оприлюднення новими типами підприємств фінансової звітності діють із 2019 р., що є логічним, оскільки у 2019 р. вони будуть звітувати за 2018 р.

Нині існує поділ підприємств на типи згідно зі ст. 55 Господарського кодексу (в дужках наведено граничні критерії): суб'єкти мікропідприємництва (до 10 осіб, до 2 млн євро), малого підприємництва (до 50 осіб, до 10 млн євро), середнього підприємництва (до 250 осіб, до 50 млн євро) та великого підприємництва (більше 250 осіб, більше 50 млн євро) [4]. Така класифікація залишається в силі (можливо, тимчасово). Однак виключно для цілей бухгалтерського обліку та складання фінзвітності вже з 2018 р. використовується нова класифікація, яка не збігається з Господарським кодексом України. Нововведення спричинять і зміни у стандартах бухобліку. Проте вже зрозуміло, що класифікація впливає на:

1) строки оприлюднення фінансової та консолідованої фінансової звітності різними типами підприємств;

2) використання спрощених форм фінзвітності. По-перше, нагадуємо, що мікропідприємства та малі підприємства для звітування використовують П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [5]. Очевидно, що для цілей цього Стандарту застосовуватиметься уже нова класифікація підприємств. По-друге, про це згадують і зміни до ст. 11 Закону про бухоблік: мікропідприємства і малі підприємства, непідприємницькі товариства та

представництва іноземних суб'єктів господарювання складають скорочену за показниками фінзвітність у складі балансу та звіту про фінансові результати.

Потрапляння підприємства до класу малих чи мікропідприємств дозволяє також вести спрощений облік, зокрема не нараховувати забезпечення оплати відпусток (див. П(С)БО 25).

Закон про бухгалтерський облік тепер передбачає три критерії визначення типу підприємства:

- балансова вартість активів. Мається на увазі загальна сума балансу (рядок 1300 Звіту про фінансовий стан);

- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Чистий дохід – це виручка (дохід) від реалізації товарів, робіт, послуг за мінусом наданих знижок, вартості повернених раніше проданих товарів, ПДВ та акцизу. Цей показник – це перший рядок звіту про фінансові результати (див. НП(С)БО 1) [6];

- середня кількість працівників. Скоріше за все, мається на увазі середньооблікова чисельність працюючих.

Ще одним нюансом є те, що перші два показники – балансова вартість активів і чистий дохід – розраховуються в євро. Для цього застосовується офіційний курс гривні, що є середнім за період, який розраховується на основі діючих курсів НБУ, які існували протягом відповідного періоду (шукаємо, наприклад, на сайті НБУ [7]).

Для того щоб належати до тої чи іншої категорії підприємств, **необхідно виконати щонайменше два з трьох вищезгаданих критеріїв** за рік, який передуює звітному. Отже, якщо підприємство раніше не підпадало під критерії малого підприємства тільки через кількість працюючих, то тепер це стає можливим за умови відповідності за критеріями вартості активів і величини чистого доходу.

Новостворені підприємства повинні визначити свою категорію на дату подання першої річної фінансової звітності.

У таблиці наведена згадана класифікація (стаття 2 оновленого Закону про бухгалтерський облік).

Таблиця

Типи підприємств для цілей бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності

Критерій	Мікропідприємства	Малі підприємства	Середні підприємства	Великі підприємства
Балансова вартість активів	до 350 тис. євро	до 4 млн євро	до 20 млн євро	понад 20 млн євро
Чистий дохід	до 700 тис. євро	до 8 млн євро	до 40 млн євро	понад 40 млн євро
Середня кількість працюючих	до 10 осіб	до 50 осіб	до 250 осіб	понад 250 осіб

Наприклад, підприємство, яке має працюючих 60 чол., суму балансу 25 млн грн, а виручку у розмірі 12 млн грн, очевидно, потрапляє до класу малих підприємств (середньорічний курс євро за 2016 р. = 28,29 грн/євро).

Якщо підприємство з однієї категорії з показниками річної фінансової звітності протягом 2 років поспіль не відповідає наведеним критеріям, то воно переходить до іншої категорії.

За оновленим законом підприємства, які потрапили до групи великих, мають оприлюднити свою фінансову звітність до 1 червня року, що настає за звітним періодом. Це ж саме стосується й фінустанов, які належать мікропідприємств (але не є публічними акціонерними товариствами чи підприємствами, які становлять суспільний інтерес).

Список використаних джерел: 1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=996-14>. 2. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: Закон України від 5 жовтня 2017 р. № 2164-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2164-19>. 3. Директива 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 р. URL: <http://www.apu.com.ua/files/23345235325.pdf>. 4. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. 5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 “Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва”: Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>. 6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звіт-

ності”: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/print1389889084353341>. 7. Веб-сторінка Національного банку України. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65162&cat_id=36674.

УДК 657.372.3:334.764

Ю. М. Перетяцько, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ВИБІР МЕТОДІВ НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ВИДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Ключові слова: амортизація, вид економічної діяльності, метод нарахування амортизації.

Амортизація – систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації) [1]. Амортизація може нараховуватися одним із методів: прямолінійним, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивним, виробничим. Суб'єкт господарювання обирає метод нарахування амортизації самостійно, з огляду на економічні вигоди, які планується отримати від його використання. Дослідимо, який метод нарахування амортизації обирають суб'єкти господарювання при здійсненні господарської діяльності.

За даними Головного управління статистики в Чернігівській області станом на 2017 році в Чернігівській області зареєстровано 39 230 підприємств [2] (табл. 1).

Таблиця 1

Кількість суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у 2017 році у Чернігівській області

Вид економічної діяльності підприємства	Усього, одиниць	З них підприємства	
		одиниць	у відсотках до загальної кількості
Усього*	39230	5904	100,0
у тому числі			
сільське, лісове та рибне господарство	1769	1325	22,4
промисловість	2758	866	14,7
будівництво	953	377	6,4
оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	20400	1470	24,9
транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	2515	323	5,5
тимчасове розміщування й організація харчування	876	144	2,4
інформація та телекомунікації	2357	147	2,5
фінансова та страхова діяльність	130	34	0,6
операції з нерухомим майном	1384	542	9,2
професійна, наукова та технічна діяльність	2079	327	5,5
діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	707	175	2,9
освіта	230	28	0,5
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	291	40	0,7
мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	217	37	0,6
надання інших видів послуг	2564	69	1,2

* Дані наведено без урахування результатів діяльності банків та бюджетних установ.

Джерело: [2].

Дані табл. 1 свідчать, що в Чернігівській області найбільшу питому вагу у структурі підприємств за видами економічної діяльності мають підприємства оптової та роздрібною торгівлі (24,9 %), сільського господарства (22,4 %) та промисловості (14,7 %).